

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 1. avgusta 1941-XIX

Cena posamezni številki lir 0'60

Največje italijanske tvrdke bodo razstavile na Ljubljanskem velesejmu

Novi veliki paviljoni na Ljubljanskem velesejmu so že dozidani ter bodo v kratkem popolnoma gotovi. Povabilu uprave Ljubljanskega velesejma, da razstavijo na letošnjem velesejmu, so se odzvale vse italijanske tvrdke, med njimi tudi vse vodilne industrije. Obiskovalec velesejma bo tako dobil nazorno in popolno sliko o visokem stanju italijanskega gospodarstva, zlasti pa trgovine in industrije. Nobenega dvoma ni, da bo letošnji jesenski Ljubljanski velesejme močno dvignil trgovinske stike Ljubljanske pokrajine z drugimi italijanskimi pokrajinami.

Novo določbe o policijski uri

Vis. Komisar je izdal nove predpise o prometni in policijski uri. Po teh predpisih je dovoljen promet

v Ljubljani od 5. do 22.30, v drugih občinah pa od 5. do 22. Policijska ura pa je določena: v Ljubljani za hotele, restavracije in kavarne do 22., za vse druge gostinske obrate v Ljubljani in v drugih krajih do 21. ure.

Novi predpisi o proizvodnji in prodaji celuloznega lesa

Vis. Komisar je izdal nove predpise o proizvodnji in prodaji celuloznega lesa. Najvažnejša določba naredbe, ki je stopila 30. julija v veljavo, se glasi:

Člena 2. in 4. naredbe z dne 4. junija 1941-XIX, št. 39, in člena 1. in 2. naredbe z dne 25. junija 1941-XIX, št. 53, se razveljavljajo ter se posameznim proizvajalcem in trgovcem dovoljujeta neposredni izvoz in izvozna prodaja drv in celuloznega lesa.

Turistična revija »Italia«

Izšla je poletna številka revije »Italia«, ki izhaja v Rimu kot glasilo »Ente Nazionale per le Industrie turistiche« in italijanskih državah železnice. Vsebinsko tvorijo s krasnimi slikami ilustrirani članki: Italijansko poletje, Vabilo na morje, Opera pod zvezdnatim nebom, Italijanska mladina na morju in soncu, Poletne gorske vožnje po Italiji, Dalmacija, Novi Termini-kolodvor v Rimu, Albanija, Dežela gora in voda, Vesti in navodila za potovanja.

Vsebinsko in tehnično je revija odlična, ilustracije, med njimi tudi precej koloriranih fotografij, pa so bile izbrane z umetniškim okusom in zasnosom. Revija je zgovorno potrjeno, da ima Italija absolutno prvenstvo v tujskem prometu Evrope.

Gradnja železnic v Italiji

Ko je bil na podlagi posebnih zakonov odobren kredit pol milijarde lir, so pričeli v Italiji razna železniška gradbena dela. Kredit bo porabljen za dograditev železniškega križišča Mestre pri Benetkah, za dopolnitev krožnih prog v Bologni, Alessandriji in Palermu ter za dograditev krožne proge v Rimu. V načrtu so tudi gradnje prog Ostiglia—Treviso, Vittorio Veneto—Porte delle Alpi in Portogruaro—Trasesso ter razna popravila. Vsa ta dela so velikopotezna ter zelo važna za promet in narodno gospodarstvo.

Dr. Anton Urbanc:

Bančni posli

po novem italijanskem zakoniku (Codice Civile) iz leta 1941

Pri nas veljavni trgovinski zakonik iz l. 1862. prav na kratko obravnava bančne posle; zgolj čl. 272 tč. 2. normira, da se morajo smatrati »bančni in denarni menjalni posli«, če se izvršujejo obrotoma, brez ozira na njihov obseg in vrsto kot trgovski posli.

Podobno določa tudi jugosl. trgovinski zakonik v svojem § 1. (4) iz l. 1937., ki pa še ni bil uveljavljen, ker se je čakalo na izdajo drugega (obligacijskega) dela tega zakonika.

Kaj je bankir, zakon ne pove; pojem bankirja je treba povzeti iz trgovske prakse in judikature, ki sta ta pojem izoblikovali in mu dali določeno vsebino. V splošnem se smatra po našem trgovskem pojmovanju za bankirja — naj bo organiziran kot posamezni trgovec, delniška družba, komanditna družba, družba z o. z. ali tudi kot zadruga — oni, ki dovoljujejo posojila iz sredstev, ki jih je sam potegnil nase ravnotako v obliki kredita bodisi v obliki vlog na hranilne knjižice ali vlog na tekoči račun.

Nadalje so bančni posli: lombardni posel, to je kreditiranje na zastavo komercialnega blaga ali vrednostnih papirjev, eskont menic in odprtih trgovskih faktur, podpis delnic ob ustanovitvi delniške družbe ali zvišanju delniške glavnice v namenu, da se začasno prevzete delnice spravijo na trg, prevzem nalogov radi nakupa ali odprodaje vrednostnih papirjev na borzi, shramba tujih vrednostnih papirjev; menjava denarja, kateri posel je skoraj vedno ozko povezan z ostalimi bančnimi posli. Po Pisku (Lehrbuch des Österr. Handelsrechtes — 1923) ni smatrati za bančne posle dovolitev posojila proti zastavi predmetov, ki se rabijo v dnevnem življenju; to spada pač v delokrog zastavljalnje.

Poudariti se mora, da naš trgovinski zakonik nobenega ravnokar navedenih poslov posebej ne normira. Podrobno normiranje je prevzela bančna vsakdanja praksa, ki je nekako kodificirala vso to dejansko prakso in običajno pravo v Splošnih poslovnih pogojih, ki so pri velikih trgovskih narodih že našli svoje temeljite teoretične in praktične komentatorje — omenim naj samo v trgovskem svetu znano knjigo: Raiser L., Das Recht der allgemeinen Geschäftsbedingungen 1935.

Zakonodavec se v to trgovsko materijo po liberalno gospodarskem gledanju na narodno gospodarstvo ni vmešaval in je prepustil vso ureditev svobodnemu dogovoru strank (banke in njegovega dolžnika), kakor je bilo to na primer v zavarovalnem poslu, ki je dolgo čakal na zakonsko deloma prisilno ureditev, ki pa še danes ni popolna, ker še v veliki, če ne v pretežni meri veljajo splošni zavarovalni pogoji, ki so še danes hrbenica zavarovalnega posla. Naj bo še poudarjeno, da si je težko misliti popolne kodifikacije vseh norm zavarovalnega posla, ki je v vsakdanjem razvoju.

Tako v bančnem kakor tudi v zavarovalnem poslu je postal bankir in zavarovatelj (zavarovalnica) pionir novih kodifikacij (ure-

ditve pravnega življenja po prisilnem zakonu), ki morajo biti v veliki meri ideal vsakega pravnega reda, ker pač nudijo pisani zakoni večjo garancijo in zaščito v trgovskem (bančnem) prometu, nego trgovski običaji.

Italijanska zakonodaja zadnjih let je napravila močan korak naprej in kodificirala deloma bančno pravo, ki je bilo dosedaj izoblikovano zgolj v bančni praksi. V ta važni gospodarski sektor je posvela fašistična država in normirala po duhu fašistične gospodarske doktrine vsaj deloma v glavnih obrisih bančno poslovanje. Bolj razumljiva nam postane ta in podobna ureditev, če se človek poglubi v politično in socialno doktrino fašizma, ki je bila uzakonjena z zakonom z dne 28. aprila 1936 kot uvod k strankinemu statutu.

V okviru velike reforme in presnovne starega italijanskega državlanskega zakonika iz l. 1866. v fašističnem duhu se je izdelala in dne 11. julija 1941. objavila »Knjiga o delu«, ki pomeni dovršitev te

velike reforme. Ta zakonik ima šest knjig in bo stopil v veljavo 22. aprila 1942., t. j. na dan narodnega praznika Ustanovitve Rima (Natale di Roma). Izdana pa je bila tudi Knjiga o obligacijah, ki obravnava v svojem III. poglavju, XVII. oddelku bančne pogodbe (Dei contratti bancari).

V tej zvezi naj bo poudarjeno, da je fašistična država po svoji doktrini o enem državljanu odpravila pri nas veljavni dualizem prava: civilnega in trgovskega. V Codice Civile so normirani posli, ki spadajo po našem pravem gledanju v trgovski zakonik: prevozna pogodba, zavarovalna pogodba, tekoči račun in podobno. Kupoprodajna pogodba je za kmeta in trgovca enako normirana. V Codice Civile so urejeni istotako glavni bančni posli, ravnotako vse trgovske družbe, pri čemer so v isti knjigi obravnavane tudi kmetijske družbe, kakor n. pr. kolonat, zakupna pogodba, ki spadajo vsakakor v področje kmetijskega obrata. (Konec prih.)

Japonski interesi v južnomorskem ozemlju

V velikoazijskem gospodarskem prostoru, ki ga je Japonska kmalu po francoskem polomu proglašila za cilj svoje politike, so dežele ob Južnem morju za japonsko narodno gospodarstvo najvažnejše, čeprav so neposredni japonski interesi na tem ozemlju razmeroma skromni.

Na tujem živi 1.170.000 Japoncev: blizu pol milijona v Mandžuriji, 100.000 na Kitajskem, 200.000 v USA, 240.000 v Južni Ameriki, na južnomorskem ozemlju pa samo 41.000. Od teh odpade večina, 26.000 na Filipine, ostali pa so raztreseni po malih kolonijah Nizozemske Indije, Malajske, Borneja, Siama itd. Na tem ozemlju so japonske kolonije majhne zaradi tega, ker je domače prebivalstvo goste naseljeno in ker raznim japonskim slojem te dežele niso nudile možnosti udeleževanja in obstoja. Dve tretjini japonskih naseljencev ob Južnem morju živita od trgovine in plantaž.

Investicije tujega kapitala na južnomorskem ozemlju znašajo blizu 9 milijard jenov. Od tega je 6 milijard nizozemskega denarja, 1,1 milijarde angleškega, 900 milijonov kitajskega, japonskega pa samo 300 milijonov jenov. Od teh 300 milijonov so Japonci 175 milijonov vložili v plantaže, predvsem gumijeve v južnem delu Malajske

in na severo-vzhodu Sumatre. Najstarejše japonske plantaže so konopljne na Filipinih v davaški pokrajini, kjer je 80% vse proizvodnje konoplje iz japonskih plantaž. Velike in zelo donosne so tudi japonske plantaže kokosovih orehov in oljnatih palm.

Zelo aktivni so Japonci tudi v lesni stroki. Odkar je močno znižan japonski uvoz lesa iz Kanade in USA ter popolnoma preprečen iz Norveške, so postale dežele ob Južnem morju zelo važne za Japonsko tudi kot producenti lesa.

V ribarstvo južnomorskega ozemlja so vložili Japonci 11 milijonov jenov. Izhodišča japonskih ribiških čolnov in ladij so Manila, Dadao, Formoza in japonski mandatni otoki.

Južnomorsko ozemlje ima veliko bogastvo rud in rudnin, ki ga izkorišča 16 japonskih podjetij z investicijami v višini 5,3 milijona jenov. Najvažnejši obrati pridobivajo železno rudo v Malajski in na Filipinih, posebno pozornost pa posveča Japonska pridobitvi večjega deleža pri nizozemsko-indijski proizvodnji kamenega olja, ki znaša 8 milijonov ton.

Z izostankom dobav raznih v vojni dobi važnih surovin iz Amerike in Britanije narašča stalno gospodarska važnost južnomorskega ozemlja za Japonsko.

Računski zaključki ital. paroplovnih družb

Družba Lloyd Triestino, ki si je nedavno nadela novo ime »Linee Triestine per l'Oriente« in ki pripada poldržavni skupini »Finmare«, je predložila svojo bilanco, ki izkazuje pri kosmatem dobičku 113,3 milijona lir (prejšnje leto 125,8) čisti dobiček v višini 12,5 milijona lir (prejšnje leto 12,8). Za odpise je določenih 63 milio-

nov lir (prejšnje leto 70 mil.), na glavnico 300 milijonov lir pa odpade nespremenjena 4-odstotna dividenda.

Družba je zaradi vojne ukinita paroplovne zveze ter svojo mornarico odstopila državi v vojne svrhe. V bilanci je vnesena vrednost plovne parka z zneskom 662,7 milijona lir (prejšnje leto 554,5), po-

sojila in finančne obveznosti so se povečale na 265,3 milijona lir (prej 233,1), kreditorji pa so narasli na 161,1 milijona lir (prej 89,3). Fond za odpise je z novo dotacijo narasel na 270,4 milijona lir (prej 211,2).

Tudi družbi Adriatica in Tirrenia od poldržavne skupine Finmare sta objavili svoje računске zaključke. Družba Adriatica, Soc. An. di Navigazione v Benetkah, ki vzdržuje paroplovne zveze v Jadranskem morju, je v preteklem letu pri delniški glavnici 150.000.000 lir zabeležila povečanje čistega dobička na 6,4 milijona lir (prejšnje leto 4,4) in bo izplačala nespremenjeno 4% dividendo.

Tirrenia, Soc. An. di Navigazione v Napolju, ki je pred leti prevzela paroplovne zveze v Tirozskem in Sredozemskem morju do Severne Evrope, je pri delniški glavnici 150.000.000 lir zabeležila zmanjšanje čistega dobička na 4,6 milijona lir (prejšnje leto 6,2), dividendo pa bo znižala od 4 na 3 odstotke.

Občni zbor Zveze industrijcev

V četrtek 14. avgusta ob 10. uri dopoldne bo v mali sejni dvorani Trgovinsko-industrijske zbornice v Ljubljani, Bethovnova ulica 10, pritrilje desno, redna skupščina Zveze industrijcev.

Dnevni red

- seje je:
1. Otvoritev skupščine.
 2. Poslovno poročilo.
 3. Računski zaključek za l. 1940. Poročilo nadzorstvenega odbora.
 4. Odobritev proračuna za l. 1941. Določitev letne članarine in vpisnine novih članov. Pooblastilo upravi za ureditev personalnih vprašanj radi zagotovitve proračunskega ravnovesja.
 5. Raznoterosti.

»Cirio« — Soc. Generale delle Conserve Alimentari, Rim

Ta največja italijanska tovarna za sadne in povrtninske konzerve je dosegla v poslovnem letu 1940. 6,98 (l. 1939. 7,2) milijona lir čistega dobička in bo izplačala 7-odstotno dividendo (kakor prejšnje leto). Poslovno poročilo družbe navaja, da se je proizvodnja zmanjšala predvsem zaradi pomanjkanja kave in mesnih ekstraktov ter zaradi manjšega izvoza, kar je povzročila vojna. Nekateri obrati, ki pripadajo družbi, niso mogli doseči starega obsega poslov, tako zlasti pri Soc. Agricola Volturmo, ki proizvaja sladkor.

Proizvodnja opija v Bolgariji

Bolgarska vlada je trgovino z opijem dala pod vodstvo in nadzorstvo ravnateljstva za žitno trgovino. Cene opija se določajo po vsebini morfijskega, ki znaša 12 do 17%. Ker se plača za 1% morfijskega 20 levov, stane kg opija 900 do 1100 levov.

Proizvodnja opija je posebnost macedonskega poljedelstva. Povprečno pridobivajo letno 50.000 kg opija, so pa tudi leta, ki dajo še kakih 20.000 do 25.000 kg več. Zaradi velikega povpraševanja bodo skušali dvigniti letno proizvodnjo opija na 100.000 kg.

Karel Golob — 60 letnik

V soboto praznuje šestdesetletnico svojega rojstva g. Karel Golob, lastnik daleč izven mej Ljubljane znane specialne dentalne trgovine »Dentaldepot«.

Jubilant se je rodil 2. avgusta 1881. na Vrhniki kot sin trgovca. Po absolviranju Mahrove trgovske šole, ki nam je dala tako veliko število naših najodličnejših gospodarskih ljudi, je vstopil l. 1897. najprej v službo pivovarne Kern v Beljaku, bil nato zaposlen v vinski trgovini Kaiserja v Ptuj, služboval nato še v Celju ter l. 1907. prešel v bančno službo. Najprej je bil zaposlen pri ljubljanski banki I. C. Mayer, nato postal prokurist podružnice Prometne banke, nakar je vstopil v službo Jadranske banke ter bil l. 1921. dirigent njene podružnice v Mariboru.

Tu v Mariboru se je tudi živo zanimal za dentalno stroko, kateri je nato tudi posvetil vso svojo veliko delavnost in strokovno sposobnost. Vodil je od l. 1927. do 1933. zagrebško podružnico tvrdke O. Golob Dentaldepot, nato pa l. 1933. prevzel sam to tvrdko. Takoj je mogočno razširil delokrog tvrdke, da je imela odjemalce v vsej bivši Jugoslaviji in v kratkem zaslovela kot največja in najpopolnejša tvrdka za vse zdravniške in tehnične dentalne potrebščine. Bila pa je tudi najstarejša tvrdka te vrste v vsej bivši Jugoslaviji, saj je bila ustanovljena že l. 1919. Samo po sebi se razume, da tvrdka O. Golob Dentaldepot ne bi doživela takšnega razmaha, če ne bi slovela tudi po svoji solidnosti.

Z zadoščenjem more gledati danes jubilar g. Karel Golob na uspehe svojega dela. Njegovi številni znanci mu k temu uspehu iskreno čestitajo ter mu žele, da bi mu bila dana čim lepša jesen življenja.

Iskrene čestitke pa izreka k uspešni šestdesetletnici g. Karlu Golobu tudi »Trgovski list«, čigar zvesti naročnik je vedno bil.

Na mnoga leta — gospod Karel Golob!

Ze v 24 urah barva, plestra in kemično snana obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Italijanska družba za elektrifikacijo Sedmograške

Z udeležbo FIATove skupine se je ustanovila Vzhodno-madžarska elektrifikacijska družba, ki naj tehnično ter finančno pripravi ter izvede elektrifikacijo Sedmograške. Ker ima Sedmograška velike in številne vodne sile, se bodo zgradile predvsem hidrocentrale. Pri tem se bodo uporabile velike izkušnje Italijanov, ki so si jih pridobili pri gradnji hidrocentral v Italiji. To je tudi glavni vzrok, da je dala madžarska vlada italijanski družbi koncesijo za elektrifikacijo Sedmograške. V prvi vrsti se bo izkoristil 200 m veliki padec na reki Talabor. Italijanska družba bo zgradila elektrarne zlasti v okolici Nagyanya, Ungvarja in Szeklerski deželi.

Uvedba kontrolne pristojbine za nekatere vrste izvoznega lesa

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. — Naredba z dne 27. junija 1941-XIX, št. 55, se razveljavlja.

Clen 2. — Na podstavi člena 3. naredbe z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, se uvaja kontrolna pristojbina za izvoz lesa, označenega navedbeno v naslednjem členu.

Clen 3. — Pristojbina se določa takole:

Drva (les za kurivo)	za slot	Lire
1. neobdelani (okrogli les):		
a) bukov		5.—
b) kostanjev		10.—
c) drugi		8.—
Neobdelan okrogli les s premerom do 25 cm, jamski in celulozni		2.50
Železniški pragi		2.50
2. Navadno (s sekiro) obtesani les:		
a) bukov		6.50
b) kostanjev		12.—
c) drugi, vstevši tržaške trame (u. T.)		10.—
3. po dolgem tesani ali rezani:		
a) bukov neparjeni		8.—
b) bukov parjeni		12.—
c) kostanjev		18.—
č) drugi		15.—
4. Deske, trami ali tramiči navadno skobljani, tudi s podolžnimi zarezi in spahi ob straneh, vstevši ladijske pod-		

nice (tako zvane »perline«), deske in deščice za zaboje in deščice za škatle, sita itd.

5. v ploščicah debeline:

a) nad 1 mm do 3 mm 30.—
b) 1 mm ali manj 40.—

6. v palicah za obroče, vsake dolžine 8.—

Drogi:

a) neobdelani ali navadno obdelani 10.—
b) drugače obdelani 12.—
c) prepojeni z ohranjevalnimi lvarinami 15.—

Deske in štirioglati les (frizi) za tla 30.—

Clen 4. — Pobiranje kontrolne pristojbine je poverjeno carinskemu ravnateljstvu, ki ga opravlja po svojih organih in podrejenih uradih.

Pobrane vsote se morajo odvajati Hranilnici Ljubljanske pokrajine za račun »Izravnalnega sklada za gospodarske ureditev«, na razpolago Visokemu komisarju.

Clen 5. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 30. julija 1941-XIX.
Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino
Emilio Grazioli

Visoka vrednost odpadkov in ostankov

Varčevanje pri porabi surovin, ki je združeno z napredkom in razvojem tehnike, je pripomoglo tudi raznim odpadkom in ostankom do veljave in cene, k temeljitemu izkoriščanju vseh snovi pa silijo prav močno vojne potrebe in tegobe. Do pridobivanja novih surovin iz odpadkov je prišla tehnika po svojem razvoju, v pravo luč in veljavo pa je postavila novo fazo tehnike sedanja vojna.

Tehnika izkoriščanja odpadkov in ostankov je danes uveljavljena po vsem svetu, in to ne samo tam, kjer vojna zapira uvoz, temveč tudi tam, kjer so še dostopni izvori raznih surovin. Uveljavila se je tako močno, da bodo odpadki in ostanki za vedno ostali izvori novih surovin.

V novi fazi tehnike in gospodarstva so po vrednosti na prvem mestu kovinski odpadki, čeprav je njih predelava precej komplicirana. Iz raznih zlitin je treba izločiti posamezne kovine, a tudi predelava starega železa je nemogoča brez temeljitega sortiranja. Posebno zanimivo je predelovanje starih konservnih škatel. Te škatle so iz bele pločevine, ki je na obeh straneh za varstvo proti rji prevlečena s kositrom. Nekad so metalni konservne škatle na smeti ter so šle tako v nič ogromne količine dobre bele pločevine in dragega kositra. To se ni godilo iz gole nevednosti, temveč tudi zaradi tega, ker do pred nekaj leti še ni bilo naprav, ki bi omogočale izločevanje čistega kositra in čistega železa. Zdaj se take naprave uporabljajo z velikim pridom in uspehom in preprečena je ogromna škoda, ki je bila nekad povzročena z razmetavanjem dragih kovin. V Švici so n. pr. izračunali, da je šlo na leto na smeti konservnih škatel za kakih 15.000 ton, od tega kakih

300 ton kositra v vrednosti nad 2 milijona švicarskih frankov.

Hvaležen objekt za pridobivanje kositra so tudi razne tube in drugi predmeti iz pločevine, ki je bila obdana s plastjo kositra. Stare tube je treba strokovnjaško sortirati, ker so med njimi tudi take, ki so napravljene iz svinca in tanke aluminijeve pločevine. Zelo važno je tudi pridobivanje bakra iz starih predmetov, ker se potrošnja bakra z rastočo elektrifikacijo neprestano dviga. Baker, ki se uporablja za električne svrhe, pa mora biti zelo čist, ker povzroča že majhna primes drugih kovin znatno poslabšanje sposobnosti za prenos električnega toka. Stare predmete, ki vsebujejo baker, rafinirajo na elektrolitičen način.

Intenzivnejše obdelovanje zemlje dviga vrednost gnojil in pri tem pridejo spet do veljave razni odpadki. Iz kosti se poleg kleja in kostnega olja, ki se uporablja za izdelovanje mila, pridobivajo fosfatna gnojila, v zadnjem času pa uporabljajo za gnojila tudi najslabše odpadke usnja, dočim služijo boljši usnjeni odpadki in ostanki za proizvodnjo umetnega usnja.

Iz tekstilnih odpadkov in navadnih cunj se izdelujejo razne vrste papirja, nov papir pa se dela tudi iz starega in je tako zmetavanje in sežiganje papirja velika škoda.

Izrabljeno mazilno olje se v posebnih tovarnah tako regenerira, da je spet uporabno za prvotne namene. Mazilno olje je izrabljeno takrat, kadar je prenasičeno s finimi kovinskimi drobeci, ki se pri mazanju ločijo od kovinskih plošč. Pri regeneriranju se ti drobeci in tudi smolnate sestavine odstranijo in regenerirano olje je še v večji meri uporabljivo. V nekaterih državah uporabljajo regenerirano olje celo pri letalih.

Tako se velika večina odpadkov in ostankov vrača v tok gospodarstva, uspehi in koristi pa se ravnanje seveda po stopnji organizacije zbiranja in izkoriščanja odpadkov.

Doma in po svetu

Nemško vojno poročilo z dne 30. julija pravi o bojih na vzhodni fronti: Ponovni poskusi sovražnika, da bi z razbremenilnim napadom vzhodno od Smolenska osvobodil obkoljene sovjetske čete, so bili zavrnjeni. Sovražnik je imel pri tem velike izgube. Na ostalih delih vzhodne fronte potekajo operacije po načrtu.

Nemško vojno poročilo z dne 31. julija pravi o bojih na vzhodni fronti: Pri zasledovanju v Ukrajini premaganih sovjetskih armij so nemške sile udarile globoko v sovražne pokrete za umik. Obkolitev sovražnika vzhodno od Smolenska je bila še bolj zožena. Oddelki, ki se bore na Estonskem, so vrgli sovražnika nazaj proti severu.

Besarabija je že popolnoma osvobojena od sovjetskih čet, kakor naglašava nemško vojno poročilo z dne 29. julija.

Nemška letala so bombardirala Odeso. Romunske čete so oddaljene od Odeso samo še dobrih 60 kilometrov.

Nemci poročajo, da so nemške podmornice potopile iz močno oboroženega konvoja 19 trgovskih ladij s skupno 116.500 tonami ter en rušilec in eno korveto.

Gen. v. Schröder, vojaški poveljnik nad zasedenim srbskim ozemljem, je zaradi neke letalske nesreče v Beogradu umrl. Za njegovega naslednika je bil imenovan letalski general Danckelmann.

Južno od Banjaluke je bilo sestreljeno sovjetsko letalo. Med ostanki letala so našli trupla posadke.

Nemška vlada je poslala argentinski vladi ostro protestno noto, ker je argentinska policija zasegla tri vreče diplomatske prtljage nemškega poslanika ter pregledala pisma. S tem je argentinska vlada kršila mednarodno pravo. Prepis svoje protestne note je poslala Nemčiji tudi vsem južno-ameriškim državam in jih posvarila, da ne nasedajo mahinacijam nekkih tujih držav, ker bi na ta način padle na stopnjo kolonij. Prtljaga nemškega poslanika je bila med tem nemškemu poslanstvu vrnjena.

Finska je pretrgala diplomatske zveze z Veliko Britanijo.

Japonci so zasedli v Indokini osem letališč. Japonske čete so se izkrcale tudi v Hanoju, Sajgonu in v Kambodži.

Rooseveltov svetovalac Hopkins je prišel v Moskvo ter imel več sestankov s Stalinom.

Paroplovna družba »Oceania« je prenesla svoj sedež iz Beograda v Zagreb. Hkrati so bila registrirana nova pravila družbe.

Letošnja letina oliv v Dalmaciji bo znatno slabša, kakor se je pričakovalo, ker je bilo v zadnjem času neugodno vreme in ker so se pojavili razni rastlinski škodljivci.

Nad 80.000 beguncev Srbov in Slovencev je že prišlo v Srbijo. Za te begunce so nabrali v Beogradu že skoraj 10 milijonov din. Kinematografske vstopnice so podražili za en dinar v korist teh beguncev. Sedaj nameravajo tudi zvišati železniške in ladijske prevoznine v korist teh beguncev.

Zetev v Srbiji in Bački je že skoraj končana in je zelo dobra.

Srbija bo imela sedaj tri poštne ravnateljstva, in sicer v Beogradu, Nišu in Čačku. Beograjsko ravnateljstvo bo imelo 184, niško 94 in čačško 147 poštinih uradov.

Za prevzem židovskih in srbskih trgovin se je ustanovil pri ravnateljstvu za gospodarstvo v Zagrebu poseben posvetovalni odbor.

Kot minimalna delavska mezda je določena na Hrvatskem dnevni- ca 4 kun oz. 3,20 kune za uro, kot minimalna plača pa 1200 kun na mesec. Poleg tega dobe delavci še kot draginjsko doklado 2—3 kune na uro.

V Dubrovnik je prišla komisija nemškega državnega monopola, da nakupi večjo količino tobaka.

V Zagrebu je nastalo zaradi zmanjšane dovoza pomanjkanje krompirja. Zagrebški župan je izjavil, da bo zagrebška občina najstrože nastopila proti vsakemu sabotiranju zagrebškega trga.

Na biv. jugoslovanskem ozemlju, ki ga je zasedla madžarska vojska, je bila uvedena civilna uprava.

Turske oblasti so razorožile vseh 11 francoskih vojnih ladij, ki so se iz Sirije zatekle v luko Aleksandrijo. Posadke vseh teh ladij bodo v Turčiji internirane do konca vojne.

Nemški vzhodni velesejem v Königsbergu je zaradi vojnih dogodkov odložen od avgusta na oktober.

Velesejem v Smirni bo letos od 20. avgusta do 15. septembra. Več držav je že priglasilo svojo udeležbo na sejmju.

Denarstvo

Nemške državne železnice bodo konvertirale 4 in pol odstotno posojilo iz l. 1935. v 3 in pol odstotno. Stare obveznice se bodo odkupile po tečaju 98,75.

Nizozemska vlada je odredila, da morajo vsi lastniki švedskih vrednostnih papirjev obvezno ponuditi te papirje Nizozemski banki v odkup. Na ta način se bodo poravnali zaostanki v nizozemsko-švedskem plačilnem prometu.

Na Danskem so bakrene novčice po 1,2 in 0,2 eere nadomestili z aluminijastimi. Novčiči po 10 in 25 stotink pa se bodo odslej kovali iz cinka. Namesto bakrenih novcev (92% bakra, 6% aluminija in 2% niklja) po 1 in 2 kroni se bodo sedaj izdali bankovci. Ker primanjkuje drobiža, se dostikrat uporabljajo pisemske znamke kot drobiž. Tudi če se vzamejo vsi bakreni novci iz prometa, se bo dobilo največ 200 ton bakra. Ker primanjkuje aluminija, se bo v vedno večji meri uporabljal za izdelavo novcev cink.

Dr. Clodius, načelnik gospodarskega oddelka v nemškem zun. ministrstvu, je prišel v Rim, kjer bo podpisal pogodbo o sodelovanju nemških in italijanskih zavarovalnic. Pri tej priliki se bo dr. Clodius tudi pogajal o sodelovanju italijanske in nemške vojne industrije.

Znana italijanska tvrdka S. A. Francesco Cinzano & Co. v Turinu, ki slovi zlasti po svojih kletah za vermut in peneca vina, je imela lani 3, predlani pa 3,5 milijona lir čistega dobička. Dividenda se je zato znižala od 9 na 7%. Delniška glavnica družbe znaša 30 milijonov lir.

Na Madžarskem nameravajo elektrificirati vse lokalne železnice okoli Budapešte, da bi se s tem zmanjšala potrošnja premoga.

Svicarska lesna družba »Ofa«, ki je močno zainteresirana v lesnem gospodarstvu podonavskih držav, je imela lani 3,7 milijona sv. fr. izgube, ki je nastala v prvi vrsti zaradi likvidacije udeležbe družbe v bivšem jugoslovanskem gospodarstvu. Družba pa upa, da bo vendarle mogla dobiti odškodnino za to svojo izgubo.

Vlada Nizozemske Indije je uklinila izvoz petroleja in bencina na Japonsko.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte. Štracice, journaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči Mestna občina Ljubljanska